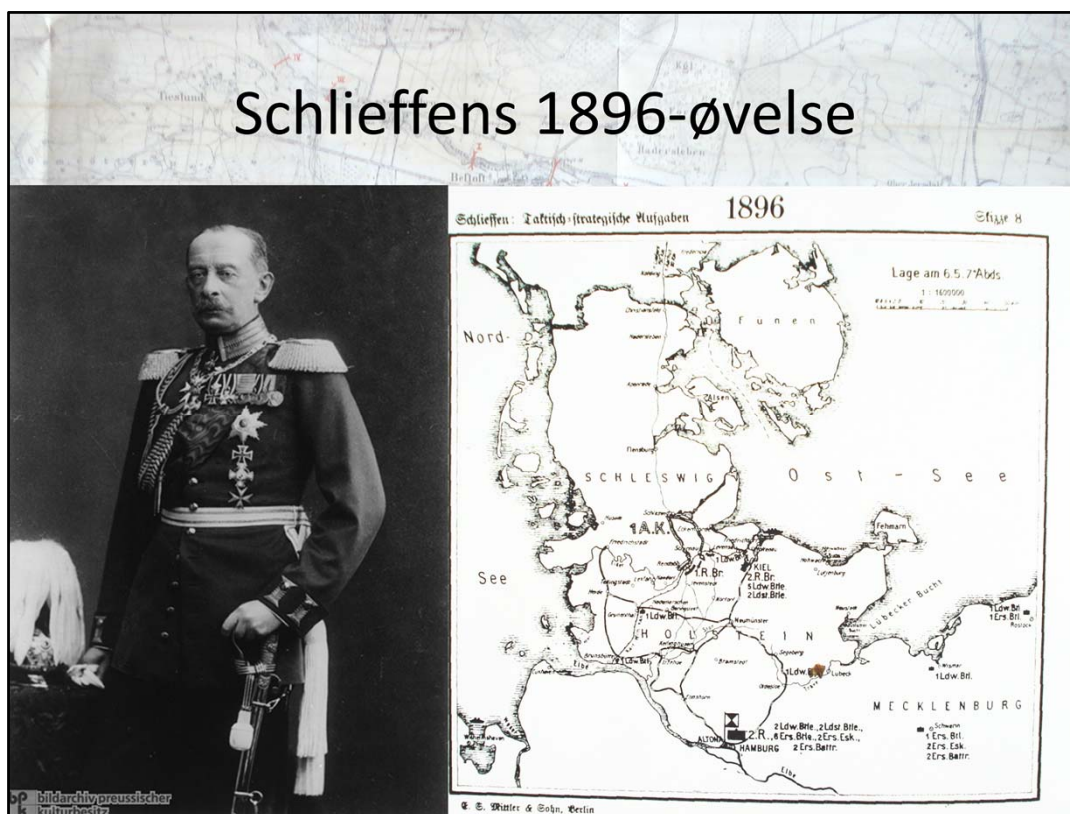

Indholdet

- ❖ Schlieffens 1896-øvelse
- ❖ Februar 1905-Februar 1910
- ❖ Planlægningen 1910-14
- ❖ Krigens første halve år
- ❖ 1915 => forårsnervøsitet i København => vinter 1916
- ❖ Forår 1916 => Falkenhausen dynamik og centralisering
- ❖ 2. Halvår 1916: Sikringsstilling Nord og den offensive krigsplanlægning mod Danmark
- ❖ Senere under krigen

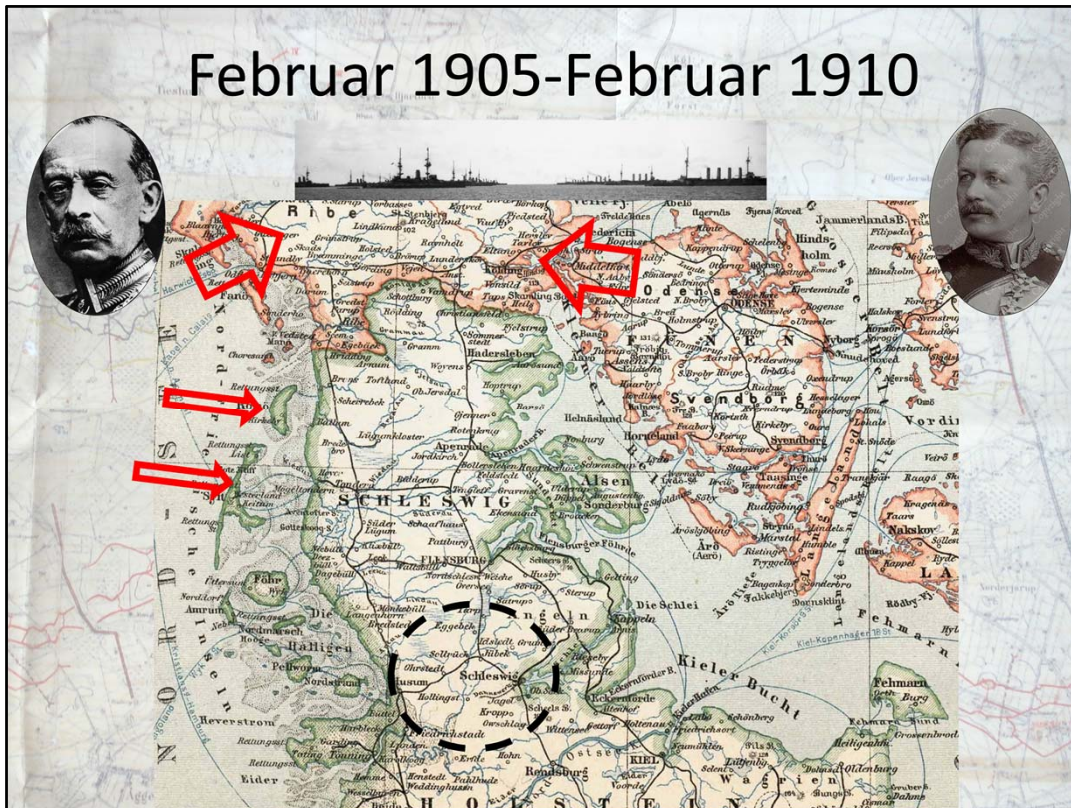

Året efter åbningen af Kanalen gennemarbejdede den tyske generalstab muligheden af en engelsk-dansk offensiv fra nord mod Kanalen i et krigsspil – en ”taktisk-strategisk opgave”.

Resultatet illustrerede hærledelsens analyse, at det selv i den i den værst tænkelige situation, hvor både britiske og danske styrker angreb Kanalen fra nord, ville være let for tyske styrker at få kontrol over situationen. Et angreb på Nordfronten var derfor ikke et større problem, og man kunne koncentrere sig om vest- og østfronterne.

Hærens optimistiske og afvisende holdning fastholdtes reelt helt indtil foråret 1940: Operationer mod Danmark skulle kun gennemføres, hvis de var tvingende operativt nødvendige eller ville give efterfølgende nye gunstige strategiske muligheder.

Februar 1905-Februar 1910

Efter engelsk spil på den tyske flådes nervøsitet for en "Københavns-operation" fik admiralstabschefen, Wilhelm von Büchsel, i begyndelsen af FEB 1905 overbevist kejseren om, at der skulle forberedes en besættelse af hele Danmark.

Albert von Schlieffen lavede derfor efter ordre fra monarken en plan for to armékors invasion af Danmark, men bad straks derefter ham garantere, at Frankrig ikke gå ind i krigen på engelsk side.

Det kunne Wilhelm II ikke, og han besluttede, at dansk neutralitet skulle respekteres så længe modstanderne gjorde det. Dvs. at offensiv krigsplanlægning mod Danmark herefter ikke fandt sted. Tilbageholdenheden fastholdtes selv om England blev ved med at markere truslen, herunder ved en stort flådedemonstration i Nordsøen og Østersøen i foråret 1905 (RN Kanalflåde ses ud for Esbjerg på billedet over kortet).

Derefter skete en kun forberedelse af defensiv optræden, der kunne nedbygges yderligere i 1907, efter at den danske regering havde gjort troværdigt, at Danmark ikke ville indtræde i krigen på Tysklands fjenders side.

Forsvaret af Slesvig i de første fem år efter beslutningen:

Som minimum ville IX. Reservekorps, IX. Erstatningskorps og en blandet landeværnsbrigade blive opmarcheret under Stell. Generalkommando IX. A.K. (dvs. landsdelskommandoen).

Denne styrke ville senere kunne forstærkes væsentligt. Sammendragningen ville

ske i mellem Kielerkanalen og en linje øst-vest over Flensborg. En fjendtlig fremrykning skulle bringes til standsning senest i Dannevirkelinjen (Friederichstadt og Eider-Treene-linjerne skulle holdes).

Fjendens fremrykning var forberedt sinket gennem jernbane og broødelæggelser.

Forsvaret af Slesvig i de sidste år op til krigen:

I planlægningen for 1910-11 var der *"ingen væsentlige ændringer"* med hensyn til styrkerne i Nordtyskland på trods af *"temmelig sikre efterretninger"* om at fjenden ville erobre Rømø og Sild for herfra at skyde tropper frem til vejen Ribe-Tønder for her at dække senere landsætninger.

Mislykkedes disse foreløbige landsætninger skulle de som minimum binde kystforsvarsstyrkerne, så hovedlandsætningen andetsteds blev lettet. *"Ved en landsætning i Jylland kan der alt efter Danmarks optræden blive tale om en offensiv ind i Jylland"*. De i landsdelskommandoen i Slesvig-Holsten ville i givet fald danne kernen i den så opbyggede Nordarmé.

Ved det direktiv for 1914-15-opmarchen, der var gældende ved krigsudbruddet, blev det fastlagt, at IX. Korps ved afslutningen af mobiliseringen i Slesvig-Holsten rådede over 33., 34., 37. og 38. landeværnsbrigader, men hvis *"der ikke indtrådte en trussel mod den tyske kyst"* ville IX. Korps og *"under omstændigheder også Nordbrigaden"* blive beordret til andre krigsskuepladser.

Det blev også gjort klart, at der Udenrigsministeriet ved et krigsudbrud skulle stille krav til Danmark om, at *"engelske landsætninger skulle forhindres"*.

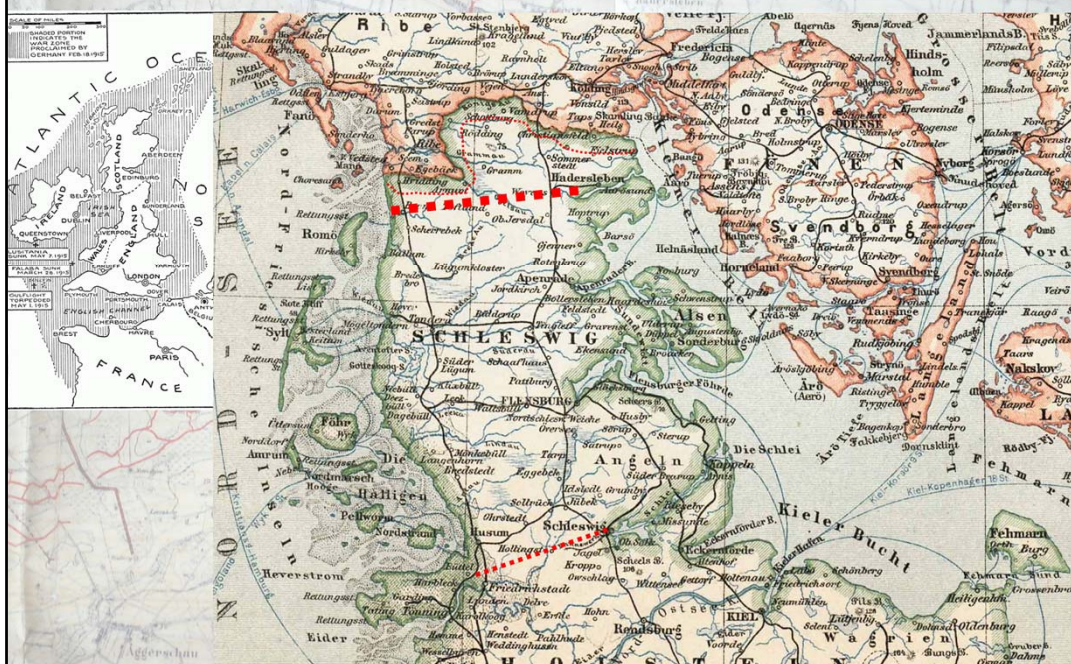
På billedet en tysk ubåd med maskinskade i Esbjerg i december ved siden af inspektionsskibet *Absalon*.

Ved krigens start bekræftede Danmark landets beslutning om ikke at slutte sig til Tysklands fjender og fyldte beslutningen ud militært ved at lægge og forberede forsvar af Storebæltsminespærringen og ved at placere neutralitetsforsvarsstyrker i Esbjerg og ved Fredericia.

Undervandsbådskrigen indledtes fra begge sider, men er den var endnu ikke et alvorligt problem for Danmark og landets forhold til de krigsførende.

Der er ingen kendt tysk krigsplanlægning mod Danmark fra denne periode.

1915 => forårsnervøsitet i København => vinter 1916

Den udløsende faktor - FEB:

4.2.1915: Tyskerne erklærer spærrezone omkring Storbritannien, der skal være klar fra 18.2. Forventning om britisk reaktion. Rygter er nået til Berlin om den britiske flådechef, admiral John Fishers, interesse for de danske stræder.

Indledende tyske forberedelser - MAR:

4.3.1915: Landsturm-Inspektionen iværksatte nydeployering af de rådige styrker til forsvar af Nordslesvig på østkysten og mod nord. Der blev givet ny prioritet til kystsikring. Nøglepunkterne på Kaiser Wilhelms-Kanal blev sikret med maskingeværforstærkede landstormsenheder.

10-18.3.1915: Landsdelskommandoen udgav et direktiv for forsvaret mod et fjendtligt indfald i den slesvig-holstenske provins. Direktivet skulle holdes hemmeligt for at undgå, at befolkningen blev urolig. De rådige landstormsbataljoner skulle forberede at kunne blive mobile med udskrevne vogne og kunne medbringe graveredskaber til at etablere feltbefæstninger. Der skulle klargøres etablering af et feltlazaret, og der blev truffet aftale med Marinestation der Ostsee om at der på 24 timer skulle kunne opstilles stilles fem feltbatterier med udenlandsk eller erobret skyts og matrosbemanding.

29.3.1915. I slutningen af måneden gør artillerigeneralen klart over for marinestationen, at han ved at angreb fra nord ville modangribe, når han har fået

samlet sin ad hoc-styrke. Han ønskede afklaret, om flåden kunne støtte og sendte en forbindelsesofficer til marinestationen.

Dansk efterretningstjeneste erkender forberedelserne i den indledende forsvarslinje ved Haderslev - APR:

Fra Christiansfeldt meldtes 17.4 til den danske efterretningstjeneste, at der *"blandt Underofficererne ... næres Frygt for en engelsk Landgang paa Østkysten af Nørrejylland med paafølgende Indrykning i Slesvig."* Tyske familier havde angiveligt pakket sammen for at kunne tage syd på. Artilleri ved Røde Kro. Styrken ved grænsen fik nye geværer og ammunition. Rekognoscering ved Christianfeldt. Rekognosceringen startede 14.4. ved Hviding.

19.4 meldtes, at der blev gravet skyttegrave i linjen Haderslev-Gram-Brøns: Vojens – N om Nustrup – syd på de flade enge mellem denne by og Ø. Lindet – støtte til Nørreaa – tæt syd for Gram for at fortsætte mod SØ. Ikke hele linjen faktisk gravet. Artilleri i stilling ved Nustrup.

Ankomst af pigtråd 23.4. Efterretnings om sammendragning af styrker til. Man fik 23.4 efterretning om, at man fra grænsen skulle gå tilbage til en forpostlinje ved Vojens. 26.4 meldtes som fortsatte skyttegravs- og pigtrådsarbejder ved Vojens og at tyskerne ikke regnede med landgang ved Esbjerg men på Østkysten af Jylland.

27.4: Dansk efterretningstjeneste: Østkysten og Als: 6.000, Vestkysten og øerne: 8.000, Vojens-Brøns: 3.000, grænsevagten: 2.500 og reserve syd for Tinglev: 5.000 , ikke uddannet landstorm 12.000 og 60 erobrede feltkanoner.

Den stedfortrædende korpschef gjorde endnu engang klart, at han ville overgå til modangreb efter det indledende forsvar.

29. 4 beordrede marinestationen Kiels kommandantur til at klargøre og øve de opstillede batterier som ønsket, og dagen efter blev korpset orienteret om forberedelserne af artilleriet og at styrken på de 1.000 mest egnede var blevet organiseret i "Matrosenabteilung, Süd". Man gjorde klart, at i givet fald bemyndigede en anvendelse af forsvarsstyrkerne fra marinen til forsvar nord for Kanalen.

28.4.1915: Falkenhayn har meddelt Rigskansleren, at England kan blive presset at den tyske ubådsblokade til at forsøge et kraftigt (wuchtigen) slag mod Tyskland. En angreb mod den belgiske kyst vurderes lidet sandsynligt på grund af den indlysende risiko. Derfor ser man risikoen for et større landgangsforsøg i Danmark eller Holland. Ingen af de to lande ville faktisk være i stand til at imødegå et sådant angreb, og derfor kan der forudses videre operationer mod vore grænser. Kansleren anmoder om at de tyske gesandter i fortrolighed gøres opmærksom på muligheden *"zu ihrer persönlichen Information"*.

Danskerne beroliges - MAJ:

3.5.1915: Falkenhayn har fra landsdelskommandochefen general von Roehl hørt, at det danske kongehus er bekymret over ("*wisse Besorgnis herrsche*"), at forsvarsforanstaltningerne i Slesvig-Holsten kan være rettet mod Danmark. Hertugen af Glücksburg mener, at Tyskland skulle give en officiel erklæring der klarlagde, at man overhovedet ikke havde til hensigt at krænke Danmarks neutralitet. Det fik Roehl til erklære "*dass ein Angriff gegen Dänemark durchaus nicht beabsichtigt ist*". Det understregede også Falkenhayn: Der er tale om forsvar mod en fjendtlig landgangsoperation. Denne var ganske vist usandsynlig, men man måtte stræbe mod en ubetinget sikring af landet.

Forberedelse til Rømning af de invasionstruede distrikter - MAJ:

5.5.1915. Begyndende overvejelser om "*pludselig*" rømning af S-H over Kanalen. Både beklædningsdepoter, 200 "fodsyge" samt folkene i Lockstedter-øvelsesterrænet (hvor bl.a. de finske "jægere" var under uddannelse). Der skulle gennemføres jernbanetransportplanlægning. Man overvejer at anvende de skibe, der ligger i Rendsborg og hindre at flere samtidig planlægger deres anvendelse ved at inddrage flådens repræsentant i byen.

1-12.5: Den danske efterretningstjeneste: "*En tysk Embedsmand har fortalt, at Tyskerne for 14 Dage siden paatænkte et Indfald i Jylland for at komme Englænderne i Forkøbet, men at det nu var opgivet, antagelig fordi man havde faaet at vide, at Englænderne ikke vilde komme.*" Arbejdet fortsatte i linjen Brøns-Vojens.

15.5.1915. Rantzau melder til AA, at han 9-5 som ønsket af den tyske udenrigsminister havde afgivet melding til Scavenius om de militære foranstaltninger i Schleswig-Holstein. Scavenius takkede og fortalte, at han straks ville orientere CHR X, men at han ikke selv havde været foruroliget over de tyske militære foranstaltninger. Den danske offentlighed ville også blive orienteret så man kunne imødegå den påvirkning som "*visse militære kredse*" (herunder de yngre medlemmer af kongehuset, der var i hæren) havde knyttet tåbelige ("*unsinnige*") kommentarer til.

15.5: Dansk efterretningstjeneste oplyser, at beboerne i det vestslesvigske sogne havde fået skriftligt direktiv om, at de skulle være klar til at rømme deres gårde med et par timers varsel.

16-5-1916 bliver det bestemt, at Kanalforsvarschefen får chefen for "*Ersatz-Pionier-Batallon 9*", oberstløjtnant (Hermann) Fellingner, som hjælper. Han råder over tre kompagnier fra 9 PIBTN og ét fra 3 PIOBTBN. og der tildeles ham to Pionérpersonelerstatningskompagnier, der vil ankomme tidligt til kanalen.

Korpsstaben skal klargøre borttransporten af de tre landstorms bataljoner (Ldst Btn Rendburg I, II og Schleswig) og maskingeværgrupper, der har været indsat i kanalsikring. Derimod skulle de landstormsstyrker, der var indsat i kyst- eller jernbanesikring, indledningsvis ("*zunächst*") blive, hvor de var. Cheferne skulle afgøre, hvad andre enheder, herunder de, der var indsat i krigsfangebevogtning skulle gøre. Også kvæg skulle evakueres fra Nordslesvig, hvis fjenden trængte ind i provinsen fra nord. Evt. skulle marinen hjælpe. Den civile Overpræsident for Slesvig skulle inddrages.

Sænkning af beredskabet og konsolidering af forsvaret – fra JUN:

22.6.: Det. Fredericia rapporterede bl.a., at det fremskudte, feltmæssige ammunitionsdepot, der var blevet etableret i Vojens for støtte forpoststillingen, var blevet "*hævet*". Geværammunitionen var blevet udleveret til grænsevagten, medens resten var blevet placeret i Haderslev. Der fandtes i øvrigt et stort depot for al slags ammunition i Tønder.

13.7.1915. Når de 8-10.000 matroser tilgår ved mobilisering, skal de indsættes i kanalforsvaret og her afløse de fire landstorms bataljoner her (*dette ændres sandsynligvis senere, da de den bedste del af matroserne beskrives som indsat i optagestilling*). De frigjorte landstormsenheder skulle derefter indsættes i udbygning af "*Kanalschutzstellung Schlei-Schleswig-Friedrichsstadt*" (dvs. en nordvendt Dannevirkestilling som stoplinje).

27.10.1915. De centrale myndigheder involveret. Krigsministeriet sendte korpsets plan for sikringen af kommunikationerne i Slesvig-Holsten til marineministeriet. Planen byggede på antagelsen: "*Die Engländer landen in Dänemark*". Overvågningen af indlandsposten forstærkes og decentraliseres fra Flensborg og skulle herefter ske i centre i Haderslev, Åbenrå, Flenborg og Tønder (nærmere ansvarsområde angivet). Alt andet end feltpost og lokalpost ("*Ortspost*") samt diplomatpost samt kejser- og fyrstefamiliemedlemmers post kunne kontrolleres.

(Senest) i begyndelsen af december 1915 den tyske hær klar med organisationen af den ad hoc landstyrke, der skulle møde en engelsk fremrykning over den danske grænse. Styrken blev hentet fra Hamburg og Bremen, Slesvig-Holsten og Rostock-Schwerin-området. (Bortset fra Ldst BTN Rendsburg 2 ikke de samme, som er nævnt indsat til kyst- og Kanalbevogtning)). Fra hærens landstorms- og erstatningsenheder rådede han over 17 infanteribataljoner, fordelt på fem regimenter med tre eller fire bataljoner, et rytterregiment seks halveskadroner samt et artilleriregiment med to afdelinger (en med russiske kanoner fordelt på fire batterier samt en med belgiske kanoner fordelt på to batterier).

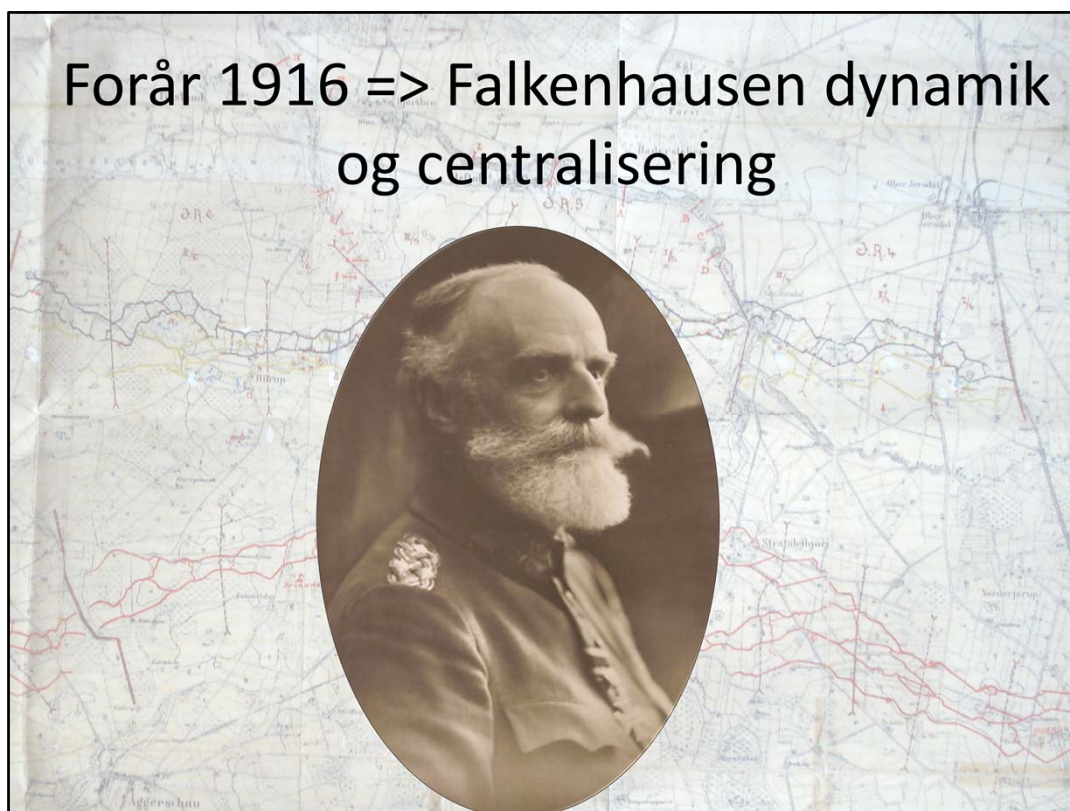
Styrken var fordelt på "Vortruppen" ved grænsen med to regimenter under Landstormsinspektøren, generalmajor Otto Kunau, og hovedstyrketropperne "Haupttruppen" i Haderslevstillingen under generalløjtnant Lothar Heinzl

(stedfortrædende chef 33 Infanteribrigade) med infanteriet under generalmajor Oscar John von Freyend (stedfortrædende chef 35 Infanteribrigade). General Heinzel skrev 6-12-1915 til flådestationen, at fire batterier og "1 Marine-Bataillon" skulle slutte sig til hovedstyrken efter at tage jernbanen til Tinglev. Hans "Divisions-Stabsquartier i Arnitlund syd for Vojens (hvilket vil sige, at hovedstyrken stod i Haderslevstillingen, dvs. med Kunau's fremskudte styrke fremskudt mod grænsen).

Vinter 1916 øget engelsk interesse, men danskerne stabilt neutrale:

1.2.1916 (videresendes 9.2): Marineattachéen til de Nordiske lande rapporterer fra Stockholm, at han fra en kilde, "der må tages alvorligt", har fået fortalt, at den engelske regering otte uger tidligere havde spurgt den danske hvordan man ville stille sig til en besættelse af Aarhus. "*Det danske svar skulle have været en ren ("glatte") afvisning*". Denne optræden viste, at englænderne ikke anså de russiske støttepunkter i Østersøen som tilstrækkeligt for deres krigsførelse, man måtte også råde over egne, og her er Århusbugten bedst egnet, da man let kunne sikre ankerpladserne mod ubådsangreb. Fra Aarhus kunne man udøve et "*højest ubekvemt tryk på Kiel*". Man håbene nok også på at få Danmark med på en fælles landoperation mod Slesvig-Holsten og ville også her prøve reaktionen ved henvendelsen. Den samme kilde fortalte, at England havde udarbejdet en tilsvarende operation for Narviks vedkommende.

28.2.1916. Rantzaus rapport om dansk reaktion ved genoptagen tysk ubegrænset ubådskrig og amerikansk indtræden på Ententemagtsside. Gesandten understreger at på trods af sympati for England og afvisningen af Tyskland siden 1864 "*ønsker hele landet at blive forskånet for krigens rædsler og opretholde en strikte neutralitet*". Her var kongen enig. Men presset fra krigsførelsen ved økonomiske lidelser og skibssænknings kunne efterhånden føre til en feberagtig folkestemning og katastrofe. Man måtte også forvente, at England ville udnytte situationen til den skarpeste pression mod samtlige de lande, der var forblevne neutrale.

Truslen fra England mere akut – ultimo MAR – primo APR 1916:

26.3.1916: Kejsershovedkvarteret: Om aftenen 25.4 "kom nogle ophidsende efterretninger fra Nordsøen, hvor der havde fundet små forpostfægtninger sted, da 16 engelske krigsskibe dukkede op. Det er ikke klart, om det drejer sig om en landsætning ved Esbjerg gennem krænkelse af danske neutralitet eller angreb på luftskibshallerne ved Tønder og Cuxhaven eller Kiel". Næste dag kunne man dog konstatere, at angrebet var "ret mindreværdigt" og intet opnåede. Tre af de fem fly, der angreb luftskibshallerne i Tønder, styrtede ned.

2.4.1916: I kejsershovedkvarteret mente man, at englænderne vil foretage sig et eller andet (for at aflaste franskmændene ved Verdun: En landsætning i Flandern, Antwerpen, Holland eller Slesvig; "på alt er man forberedt. Det skal ikke være let for dem."

13.4.1916: Von Holtzendorff skriver til Scheer om forsvaret mod et engelsk indtrængningsforsøg. På dette tidspunkt anfægtes den danske vilje til at opretholde neutraliteten ikke.

Den gamle kæmpe von Falkenhausen gøres til Overgeneral for Kystforsvaret 15.4.1916:

15.4.1916. Generalstabschefen meddeler Admiralstabschefen, at kejseren havde udnævnt en øverste chef for kystforsvaret. ("Oberbefehlshaber der

Küstenverteidigung") for at sikre koordination mellem hær og marinestyrker ved et fjendtligt angreb. Generaloberst Ludwig von Falkenhausen blev chef. Alle andre kystbefæstningen end Helgolands blev underlagt den nye kommando. I tilfælde af et truende angreb skulle generalen i konsultation med Krigsministeriet tage kommandoen over alle styrker, der blev holdt i beredskab med henblik på kystforsvar, samt kystbefæstninger.

Generalen skulle med kommandostation i Hamburg i samarbejde med Admiralstaben og andre maritime myndigheder sikre samvirke af hær- og flådestyrker ved et angreb på den tyske kyst. Allerede 18.4.1916 meddelte Falkenhausen som sin første embedshandling chefen for flådestationen i Kiel, at han havde overtaget kommandoen over kystforsvaret, og at han havde hovedkvarter på Hotel "*Zu den vier Jahreszeiten*". Indledningsvis sker der intet praktisk pga. friktion mellem flåden og hæren om myndighedsforhold.

9.5.1916. Holtzendorff havde haft et møde med Generalstabschefen og kunne derfor meddele flådestation Ost, at hæren ikke havde til hensigt at blande sig i marinens forhold. Der ikke blev tale om et underlæggelsesforhold under kystforsvarschefen. Derefter havde marinen ikke indvendinger mod den nye organisation. Evt. rekvisitioner ville ske via Admiralstaben. Samtidig blev det understreget, at dette ikke udelukkede en fortsættelse af det hidtidige samarbejde med korpskommandoen bygget på erkendelse af, hvor vigtigt samarbejdet var. En kommandør Püllen, der var blevet tilkommanderet Falkenhausens stab, var blevet beordret til at holde sig i tæt kontakt med både Admiralstaben og de øvrige marinemyndigheder.

31.5.1916. Krigsministeriet gjorde klart, at styrkerne kun blev underlagt Falkenhausen,

- 1) hvis OHL beslutter det eller
- 2) hvis Falkenhausen i samspil med Krigsministeriet beslutter, at det er nødvendigt. Det samme gælder for opstillingen af "*Abwehrbrigaden*", som indtil det tidspunkt er underlagt de stedfortrædende armékommando.

Det forhold, at Falkenhausen har inspektionsret, ændrede ikke, at enhederne indtil beslutningen var underlagt de stedfortrædende kommandoer. Disse blev underlagt kystforsvarschefen, hvis han havde behov for dette.

Særlige kystforsvarsdivisioner opstilles til Falkenhausen – fra medio JUN:

16.6.1916. Opstilling af tre særlige divisioner for kystforsvaret pr. 10-6-1916. Infanteriet, MG- og cykelenhederne på 6 timers indladeberedskab, rest på 12 timer. Mandskabet uddannet, infanteri med ikke under 8 ugers uddannelse, kadreerne fuldt egnede til krigstjeneste. De skulle indkvarteres ved øvelsespladser eller ikke anvendte fangelejre. Indtil beordret sammendragning er styrkerne under respektive korpskommandoer, generalinspektører o.a. Divisioner i Altona, Stettin og Danzig. Pr. division fire InfReg, 12 batterier i to afdelinger.

2-7 reagerede det bayerske krigsministerium med oplysning om, at man opstillede én infanteridivision til kystforsvaret, der etableres på kort afmarchberedskab som de øvrige divisioner. Divisionen er tre forstærkede infanteriregimenter og med fuldt organiserede kampstøtteenheder. Dvs. at der mindst sker opstilling af fire divisioner, De prøjsiske 201, 202 og 203 og den bayerske division. Det understreges 13-7-1916 af Krigsministeriet, at man ved henvendelser til "abwehr"-divisionerne kun anvender nummeret, eks. 201. Inf. Div. 20-7-1916 bestemmer det bayeriske krigsministerium, at det er 12. bayr. Inf. Div. (med 26., 27. og 28 Inf.Reg), men uden kavalleriafdelingen, der afgives til O.d.K.

2. Halvår 1916: Sikringsstilling Nord og den offensive krigsplanlægning mod Danmark

Sikringsstilling Nord forberedes etableres senest fra primo AUG men sandsynligvis fra midt i JUL:

Fra ultimo JUN og gennem JUL: Det vurderedes stadig mere sandsynligt, at England ville gennemføre et indtrængningsforsøg. Senest omkring 1.8.1916 må von Falkenhausen have iværksat rekognoscering og afmærkning af Sikringsstilling Nord, så feltbefæstningsarbejdet kunne begynde i midten af september.

Herefter den kun let befæstede Haderslevstilling fra 1915 kun en fremskudt sikringsstilling.

Krigsplanlægning mod Danmark fra SEP:

23.8.1916: Prins Heinrich efterlyser krigsplanlægning mod Danmark, der derefter indledes i Admiralstaben i Berlin fra begyndelsen af september.

1.9.1916: Udenrigsminister Jagow anvender som argument mod at genoptage den uindskrænkede ubådskrig, at USA, Holland og Danmark kan blive bragt ind i krigen. Ludendorff gør klart, at han i princippet er for ubådskrigen. Men af hensyn til Holland og Danmarks mulige indgriben, bør man udskyde iværksættelsen, 8 dage, måske længere. Hindenburg bemyndiger forsinkelsen.
5.9.1916: Bl.a. beskrivelse af møde i Pless mellem regeringsledelsen og værnsledelserne om ubådskrigen, hvor politikerne havde understreget følgerne af en krig med USA og også "som yderligere djævlø havde malet Danmark,

Holland og de sydamerikanske stater på væggen". 8.9.1916: Møde mellem de to værnsmyndigheder om en krig med Danmark eller Holland. (von Heeringen har overtaget fra Falkenhausen som O.d.K.).

12.9.1916: Rantzau er i Berlin, taler for en genoptagen ubådskrig og benægter, at Danmark ved indtræde i krigen af den grund. 14.9.1916. Ludendorff udtaler, at ubådskrigen er nødvendig for at afslutte krigen, men han ville dog før iværksættelsen "*specielt have sikret den militære situation mod Danmark*".

18.9.1916. Igen drøftes operationsplanen mod Danmark mellem myndighederne, herunder "*hvad Kiel og Wilhelmshaven skal bære af afgivelser af personel og materiel til forsvar af stillingslinjen i Nordslesvig, der var under opbygning*".

DEC 1916: Krigsplan mod Danmark – Fall J – underskrives af Wilhelm II.

Senere under krigen

- ❖ Februar 1917: Evt. besættelse af Nordjylland for at hindre anti-Ubådsbase i Aarhus eller Frederikshavn
- ❖ April 1917: Evt. besættelse af Nordjylland for at kunne føre krig mod allierede i Norge
- ❖ Marts 1918: Planlagt besættelse af Jylland af for at forbedre offensive strategiske muligheder